

Vaikuttamisen kärjet 2026

Kunnanhallitus 25.11.2024 § 250

178/00.04.01/2023 Vaikuttamisen kärjet 2025-2026

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto käynnistää vuoden 2026 Vaikuttamisen kärjet –asiakirjan laatimisen ja pyytää esityksiä valmistelua varten. Tarkoituksena on tehostaa edunajamista kokoamalla ministeriökohtaisesti maakuntamme ajankohtaiset hankkeet ja muut valtion päätöksentekoon liittyvät tavoitteet. Samalla linjataan maakunnan kärkihankkeet.

Nyt laadittava julkaisu ja sen pohjalta tehtävä vaikuttamistyö tähtää vuoden 2026 valtion talousarvioon vaikuttamiseen. Maakunnan toimijoilta toivotaan erityisesti työllisyyttä, investointeja ja kasvua edistäviä sekä yritysten ja kuntien toimintaedellytyksiä kehittäviä esityksiä.

Pyydämme yhteisöänne määrittelemään toimintanne kannalta kaikkein keskeisimmät lähivuosien asiat ja aloitteet. Esitysten tulee sisältää mahdollisuuksien mukaan seuraava informaatio:

1. Esityksen/hankkeen nimi (määrärahan käyttötarkoitus)
2. Kustannusarvio (kokonaiskustannusarvio ja valtion rahoitusosuus/esitetyn määrärahan osuus)
3. Esityksen luonne (määrärahaesitys/lakialoite/muu)
4. Toteuttamisvalmius (ideavaihe/suunnittelu menossa/toteutusvalmis)
5. Toteutusaikataulu
6. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu (pääluokka ja momentti)
7. Toimenpiteiden kuvaus ja esityksen/määrärahan perustelut
8. Yhteystiedot

Tarkoituksena on koota ministeriökohtaisesti ne asiat, joissa tarvitaan maakunnan ulkopuolista päätöksentekoa. Maakunnan omassa päätösvallassa olevia hankkeita (esim. EU-hankkeet) ei sisällytetä Vaikuttamisen kärjet -asiakirjaan. Valtion rahoitustarpeiden ja määrärahaesitysten lisäksi on mahdollista tuoda esille myös muita edunajamistyöhön liittyviä asioita (lainsäädäntö, politiikkalinjaukset ym.).

Edellinen julkaisu (Vaikuttamisen kärjet 2025) on luettavissa maakuntaliiton internetsivulla osoitteessa <https://pohjois-karjala.fi/maakunnan-edunajaminen/>.

Maakuntaliitto pyytää ilmoittamaan, mikäli asiakirjassa on kuntanne osaltanne asioita, joiden rahoitus/toteuttaminen on jo varmistunut, tai jotka eivät ole enää muutoin ajankohtaisia. Kuluvan vuoden aikana on onnistuttu edistämään useita vaikuttamisen kärkiin sisällytettyjä hankkeita, joten uusille esityksille on tilaa.

Tohmajärven kunnanhallitus esittää Pohjois-Karjalan Maakuntaliitolle alueen kärkihankkeeksi seuraavia hankkeita:

VT9 liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantaminen välillä Niirala – Kemie

1. VT9 liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantaminen välillä Niirala – Kemie.
2. Kustannusarvio: -
3. Esityksen luonne: Määrärahaesitys.

4. Toteuttamisvalmius: Vaatii suunnitelmat.
5. Toteutusaikataulu: Suunnitelmat hankkeelle tehtäisiin vuoden 2025 aikana ja hankkeen toteutus vuosien 2026–2027 aikana.
6. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu: Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31).
7. Toimenpiteiden kuvaus ja esityksen/määrärahan perustelut: Pohjois-Savon ELY-keskus on laatinut maantielain (503/2005) 18 §:n mukaisen yleissuunnitelman valtatie 9 parantamisesta välillä Onkamo-Niirala (Tohmajärvi). Valtatiestä tulee suunnitelman myötä korkealuokkainen, turvallinen ja sujuva yhteys, joka palvelee sekä rajaliikennettä että tohmajärveläisiä. Valtatie parantamisen yleissuunnitelmalla varaudutaan liikennemäärän suureen kasvuun. Yleissuunnitelma on laadittu yhteistyössä Tohmajärven kunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Liikennemäärien kasvua ei ole odotettavissa lähitulevaisuudessa Ukrainan sodan vuoksi, jonka myötä myös Niiralan rajanylityspaikka on ollut suljettuna yhtäjaksoisesti vuoden verran. Yleissuunnitelman toimeenpano näyttää tämänhetkisessä maailmantilanteessa epätodennäköiseltä. Tohmajärven kunta toivoo, että valtatie 9 osalta voitaisiin keskittyä "Kaurilan mutkien" oikaisemiseen valtatie 9 Niiralan päästä Kemieen päin mentäessä. Myös Cemagro Oy:n teollisesta toiminnasta johtuva lisääntynyt raskasliikenne on yhtenä perusteena valtatie 9:n liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamiseksi. Tohmajärven kuntakeskus Kemien kohdalla kiertoliittymän kahden kiertoliittymän rakentaminen tukisi yritysten toimintaedellytyksiä, liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta. Toinen kiertoliittymä tulisi Asemantien ja Kauppakadun risteyksen kohdalle ja toinen kiertoliittymä Kiteentien ja Tehdastien risteyksen kohdasta 100 m kohti pohjoista.
8. Yhteystiedot: Mikko Löppönen kunnanjohtaja, p. 040 105 4001, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi

Rajakuntien elinvoiman turvaaminen

1. Rajakuntien elinvoiman turvaaminen
2. Kustannusarvio: 1 000 000 euroa (Pohjois-Karjalan rajakuntien osalta).
3. Esityksen luonne: Määrärahaesitys.
4. Toteuttamisvalmius: Vaatii suunnitelmat.
5. Toteutusaikataulu: Suunnitelmat hankkeelle tehtäisiin vuoden 2025–2026 aikana ja hankkeen toteutus vuosien 2026-2030 aikana.
6. Valtion talousarvion mukainen hallinnonala, johon esitys kuuluu: Työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö.
7. Itärajan kuntien elinvoiman ja elinkeinoelämän edellytysten vahvistaminen on nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa haastavaa. Itärajan kunnat ovat kovimpia kärsijöitä Venäjän hyökkäyssodan jälkiseurauksista. Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen itärajan rajanylityspaikat ovat menneet kiinni. Neuvostoliiton hajotessa ja rajanylityspaikkojen avautuessa tämän myötä syntyi raja-alueen kunnille mahdollisuudet parantaa elinkeinoelämän edellytyksiä. Varsinkin kunnat, joiden läheisyydessä sijaitsee kansainvälinen rajanylityspaikka, paransivat elinkeinoelämän kehittymisen edellytyksiä. Kunnista tuli vetovoimaisempia yritysten sijoittumisen osalta ja rajanylityspaikka toi monelle yritykselle kasvun edellytyksiä. Nykyisessä maailman tilanteessa varsinkin rajakunnat ovat jääneet oman onnensa nojaan. Vihreäsiirtymän mahdollisuudet ovat tähän mennessä tyssänneet kantaverkon puutteellisuuteen. Läntisen Suomen kunnat saavat tuulivoimasta kiinteistövero- ja sijoittuvia yrityksiä alueelleen. Samaan aikaan rajakunnat ovat vailla mahdollisuuksia puolustusvoimien tukajärjestelmän vuoksi pääsemään kiinni tuulivoiman tuomista kiinteistöveroista. Jos halutaan, että itärajalla on

jatkossakin ihmisiä mm. turvaamassa koko Suomen turvallisuutta, tarvitaan monipuolisesti keinoja, että alueen ihmisillä on työtä tarjolla, ja että alue on houkutteleva uusille asukkaille. Lisäksi useammat rajakunnat kärsivät hyvinvointialueiden ja tulevan TE-palvelujen niukasta rahoituksesta. Hyvinvointialueen palveluverkkopäätökset tarkoittavat merkittäviä heikennyksiä juuri rajakuntien asukkaille.

Eri ministeriöiden tulee luoda erillinen ohjelma itärajan kunnille, jolla pyritään luomaan kannustin ohjelma sille, että alueen ja etenkin rajakuntien alueella yrityksillä on mahdollisuuksia investoida toiminnan kehittämiseen sekä uusilla yrityksillä on verotuksellisia hyötyjä nykytilaan nähden sijoittua alueelle. Sosiaali- ja terveystieteiden osalta luodaan kannustin, jossa hyvinvointialueelle annetaan rahallista tukea heidän turvatessaan kattavat sosiaali- ja terveystieteet rajakunnissa. Myös rajakuntien koulutusta vahvistetaan valtion taholta. Tukea painotetaan kunnille, joissa on oma rajanylityspaikka. Jatkossa EU:n rahan kohdentumisessa valtion edunvalvonnan painopiste tulee olla itärajan maakunnissa ja tuen tulee painottua rajakuntiin ja erityisesti kuntiin, joissa on ollut kansainvälinen rajanylityspaikka.

8. Yhteystiedot: Mikko Löppönen kunnanjohtaja, p. 040 105 4001, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi.

Asian valmistelija

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää Pohjois-Karjalan maakuntaliiton Vaikuttamisen kärkiin 2026 seuraavia kärkihankkeita:

- 1) VT9 liikenneturvallisuuden parantaminen ja liikenteen sujuvuuden parantaminen välillä Niirala - Kemie.
- 2) Rajakuntien elinvoiman turvaaminen

Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan toimittaan esitykset maakuntaliiton sähköiseen järjestelmään.

Lisäksi Tohmajärven kunnanhallitus näkee tärkeänä, että hyvinvointialueiden riittävä ja oikeudenmukainen rahoitus turvataan. Tohmajärven kunta kannattaa itsenäistä Pohjois-Karjalan hyvinvointialuetta ja edellyttää sitä myös maakuntaliitolta edunvalvottavana asiana.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Merkitään, että tämän asian käsittelyn jälkeen pidettiin TAUKO klo 18:15 – 18:23.
